

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 De filialibus eius, quot & quæ sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

quis perficiuntur, & non ex omni modo habent bonum. Et ex turpitudine modi prouentum, quod refugunt homines ista coram alijs committere. Est ergo vera litera propositio, proportionaliter, qd ex bono coniectu secundum rem, perficiunt secundum rem: coniecturo autem secundum apparentiam, perficiunt secundum apparentiam, seu opinionem.

¶ Ad tertium dicitur, quod cum omnia virtutia machinatur, vel ad bonum consequuntur, vel tuendum, vel ad malum virandum verē, vel appetentes, & virtutem horum ad excellentiam ordinabilem sit, consequens est, ut nūlūm excipiat virūm a fine superbie. Pur-

*Supra q. 21.
artic. 4. & 9.
20. art. 1. ad
2. Et infra. q.
128. art. 2. ad
2. Et 2. diff.
42. q. 2. arti.
2. cor. Et li.
1c. 2. Et ma.
q. 8. artic. 1.
cor. & q. 9.
artic. 3. & q. 9.
12. art. 3. co.
Lib. 23. c. 7.*

fillanimes namque,

& timidi retrahunt le-

a bono, vel caudent a

malō, vt conferunt

quod habent, vt pa-

ter de seruo, qd ab-

scondit talentum, &

sic de alijs: & ex his

pacet, quod bene de-

bet. Et nūlūm est in litera,

12. art. 3. co.

superbiā esse regi-

nām vitorum.

¶ In eodem art. 4. no-

ta, qd ga finis, & me-

dium ad finem al-

ter se habent secundum ordinem intentionis, & alter secundum ordinem executionis: prius enim est in intentione fanitas, quam medicina: in executione autem prius adhuc medicina, quam acquiratur fanitas: ideo cum superbie, & inanis gloria habeat, vi finis, & medium, prior est in intentione excellētia, quod est finis superbie, & coniectetur apparentia, quod est finis inanis gloria: sed secundum ordinem executionis primo querimus appa-

re, vt manifesti iam & clari, excellētia coneturamur.

Quarū siquidem superbi manifestare se tamquam virtute, aut potestate,

aut industria preditos, vt manifesti amentur, & honorentur. Bonū

enīm vt in litera dicitur, naturaliter amatur, & honoratur cum ma-

nifestum est. Amati autem, & honorati clari habentur. Qui autē

gloriosi habentur, propinquū fatis sunt, ut exaltentur ad digni-

tates, & excellētias: & sic gloria est medium ad excellētiam ac-

quirendam, vt in litera ex hac ratione probatur. Et sic oritur inanis gloria ex superbie, sicut medium ex fine. Oritur nihilominus gloria ex excellētia, tamquam quasi passio ex subiecto, dum ex-

cellere minus estimamus, nisi efficiat in aliorum notitiam, iuxta il-

lud. Scirū tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter. Amb̄ autem

dicta propinquitates, connexiones, & dependentiae, se tenent ex

parte rerum secundum se, & proprieatem secundum se loquendo

inanis gloria ex superbie est. Quod autem autumur nouiter Martini contra communē doctrinā, inanem gloriam esse vitium capitele respectu superbie, non est verū ēm̄ ē, sed quod ad nos quādoque: & ideo est simpliciter fallūm. Et tanto minus sufficiendum, quanto simili cum hoc negat inanem gloriam esse capitale vitium respectu luxurie: quoniam ex parte nostri, sicut postulamus excellētiam ordinare vanam gloriam, ut finem, ita postulamus ordinare luxuriam actus in vanam gloriam, ut finem, cum multi de his glorientur, & multa ideo luxurientur, ut estimantur magni.

¶ Unde ad argumenta Martini in q. 5. dicendum breueriter.

¶ Ad primū quidem, quod hōc ex parte nostri est.

¶ Ad secundū uero de Luciferō, quod quis gloriōsus apperit

equalitatē diuinam, dicitur quod si, quia, dicit finem, fallūm

assumitur. Non enim propter inanem gloriam appetit equalitatem.

Si autem ly, quia, denotat dispositionem ex parte appen-

tes, utrum aliqualiter est, sed non ad propositum. Ex eo namque

quod Lucifer erat in seipso magnus ac gloriola nature, propin-

qui fuit, ut apparet aliquid superius, sed non propter gloriam,

sed propter excellētia.

¶ Ad authoritatem uero Cassiani, collatione quinta dicitur, qd

ex parte nostri saluari potest.

¶ Super Questionis 132. Articulum quintum.

In articulo 5. eiusdem questionis 132. multa Martini in quaſtio-

ne ſexta, ibidem dicta occurſunt contra hunc articulum. Pri-

muſum eſt, Quod iactantia ſit tantum uerbiſ, ut uult Tho.

F Secundum eſt. Non place quod am̄ feuerantia, & vicio mollescit, quaſi inſtituitur, & non intellexit.

¶ Tertium eſt, Non puto verū quod in Tho. pertinet ad intellectum: cum ipse puto tamen feuerantia, & vicio mollescit, quaſi inſtituitur, & non intellexit.

¶ 2 Præterea Contentiones, & di-

ſcordia videntur ex ira maxime pro-

prouenire: sed ira eſt capitale, qd in inani gloria conditum, ergo videtur, quod non ſim filia inanis gloria.

¶ 2 Præterea Chrysostomus dicitur in Matth. quod ubique vanā glo- malum eſt: sed maxime in impul- triphobia, id est, in misericordia, qd tamē nō eſt aliud nouum, sed in conſuerdatione hominum eſt. ergo præſumptio nouitatis non debet ſpecialiter ponere inanis gloria.

S E C O N D U M. Articulus 5. Moral. * Ponit inter species superbie: superbia autem non oritur ex inanis gloria, ſed potius econuerſo, ut Gregorius di-

H

RESPON. Dicendum, gloria

pet gloriam, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.

¶ Ad ſecondū de pertinacia dicitur, quālibet intellectuſ materialiter ratione tentatur, licet fit in appetitu formaliter, fit appetitu. Et propterea eft abhinc dicit, quālibet ad intellexit.

¶ Ad tertium, quod committit inanis gloria, ut cum quis ſe iactat, non primo, nec ſecundo modo, ſed in-

terius modo: quia nū ſolum habet, mā- iſtare, non filia inanis gloria, deinceps deinceps, ut filii inanis gloria, qui illa habent, non. Probarū, quia adhuc, & habent per illas habet finem, & quālibet circumſtātuſ go- nificatam, vel malificatam, proponit, cili- nis, illis nec illis finis, nec circumſtātuſ finis.

¶ Ad priūm horum de iactantia dicitur illud anchori: quoniam licet dicit, quālibet tamē dicit, quod fit tantum uerbiſ, non ſum ſuperbius bis in art. 2. quoniam in art. 2. dicit, quālibet contra præſumptioem & hypocri- ba & facta, quia iactantia principaliſerit.